

A BALKÁNI LÓPOROS HORDÓ

Hatalmi viszonyok Közép-Kelet-Európában

- Itt: 3 nagyhatalom: Osztrák-Magyar Monarchia, Oroszország, Németország
- Lengyelország feletti közös uralom
- Bismarck célja: Franciaország elszigetelése
- Bismarck műve: **1873. Három Császár Szövetsége**
- Gyenge pont: Balkán – orosz és osztrák törekvések egymással ütköznek
- Ezzel: Franciaország elszigetelése megtörtént – az angolokkal is szembekerülnek a gyarmati törekvések miatt
- Oroszok: a Balkán miatt szembekerülnek a Monarchiával és Angliával
- Keleti kérdés: az Oszmán Birodalom gyengülése miatt a Balkánra Oroszország akar bejutni
- Anglia, az OMM támogatásával ezt megakadályozza
- **Hármas szövetség: orosz és franciaellenes**
- **1879. Kettős Szövetség:** Németország és a Monarchia (Bismarck és Andrássy Gyula gróf): Németország támogatja a Monarchiát egy esetleges orosz támadás esetén
- **1882. Hármas Szövetség:** Olaszország csatlakozása – az olaszok a franciákkal szemben kaptak támogatást – cserébe: feladták a Monarchiával szembeni irredenta törekvéseket
- 1883. Románia csatlakozik a Hármas Szövetséghez (Oroszországgal szembeni területi követeléseit akarja megvalósítani)
- ugyanakkor: 1882. a Három császár szövetségének megújítása
- 1887. Német-orosz viszontbiztosítási szerződés: a bismarcki külpolitika diadala
- Németország támogatja Oroszo-t a Monarchia támadása esetére
- Oroszo. semleges egy esetleges német-francia háború esetén
- DE: Oroszország tart az elszigetelődéstől – 1888. II. Vilmos trónralépte: agresszív külpolitika
- **Antant:**
- Köv.: 1893. orosz-francia katonai szövetség létrehozása
- Anglia állásfoglalása – gyarmati ellentétek az oroszokkal és a franciákkal + az oroszok balkáni térhódítása ellen vannak
- Köv.: 1902. angol-japán egyezmény –köv.: orosz-japán háború
- 1904. entente cordiale: Anglia és Franciaország
- 1907. Hármas antant: Anglia és Oroszország szerződése

A balkáni helyzet

- **Keleti kérdés:** a meggyengült Török Birodalom öröksége körül kialakult nagyhatalmi érdekellentétek és a balkáni népek törekvései.
- Az Oszmán Birodalom meggyengült –köv.: Nacionalizmus megjelenése: a leigázott népek önállósulási törekvései formájában
- 1829. Görögország független
- Szerbia: 1867-től független
- Románia: krími háború után jött létre (Moldva: Havasalföld)
- De: a félszigeten az etnikumok keverten helyezkedtek el – köv.: mindegyik etnikum ki akarja terjeszteni a hatalmát az egész félszigetre
- Gazdasági fejlődés megindulása - lassan
- Társadalom: paraszti – elmaradott agrártársadalmak

- **1877-78-as orosz-török háború**
- 1875. Felkelés Boszniában – majd: áterjed Bulgáriára és Szerbiára
- de: török győzelem- a szultán nemzetközi konferenciát hívott össze Konstantinápolyba
- korlátozott autonómiát ígért, de Bulgária és Bosznia-Hercegovina autonómiát akart.
- 1877. Oroszország támadása
- 1877. Budapest: Oroszország és a Monarchia titkos szerződése: oroszoké Besszarábia, a Monarchia okkupálja Bosznia-Hercegovinát
- Orosz-török háború: Plevna, Sipka-szoros: török ellenállás
- Mégis: orosz győzelem – Isztambult fenyegetik
- Köv.: **San Stefanoi béke**: a szultán a főváros kivételével lemondott az európai területeiről (azaz kiszorult a Balkánról)
- Orosz cél: Nagy-Bulgária létrehozása (orosz befolyás alatt)
- Ez: a status quo felborulását eredményezte volna
- Köv: Angol flotta megjelenése a Boszporusznál
- Oroszország kénytelen beleegyezni a nemzetközi rendezésbe
- **1878. Berlini kongresszus**
- Oroszországé: Besszarábia
- Monarchia: Bosznia-Hercegovina (ok: megakadályozni azt, hogy Szerbia elfoglalja Dalmáciát + hogy egyesüljön Montenegróval) okkupálása
- Török Birodalom: Macedónia, Albánia megtartása
- Bulgária: kettéosztották - Szerbiához tartozik egy része
- Románia (megkapta Dobrudzsát – Besszarábiáért cserébe), Szerbia és Montenegró : teljesen független, önálló államok
- **A balkáni tűzfészek**
- A feszültségek nem oldódtak föl: sem a nagyhatalmak, sem a balkáni népek nem tudták elfogadni a rendezést
- 1885. Szerb-bolgár háború
- 1886. Bulgária mégis egyesül a Szerbiával folytatott háború után
- A független balkáni államok egymás rovására is terjeszkedni akartak